Svar på fullmäktigemotion / Utredning av begränsningar för användningen av fyrverkerier för att säkerställa en säker användning som tar hänsyn till naturvärden och miljön i Karleby

Stadsfullmäktige 21.09.2026 § 67

Ledamot Leinonen lade fram följande fullmäktigemotion på Vänsterförbundets fullmäktigegrupps vägnar:

”Användningen av fyrverkerier orsakar årligen betydande olägenheter för människors hälsa, djurs välbefinnande och miljön. I Karleby finns omfattande känsliga naturområden samt tätbebyggda bostadsområden där användningen av fyrverkerier medför särskilt stora risker. Den nuvarande praxisen, enligt vilken konsumentfyrverkerier får användas utan förhandsanmälan på nyårsafton och Veneziaden, orsakar återkommande störningar av den allmänna ordningen, ögonskador och andra personskador, stress hos djur samt nedskräpning.

Enligt 92 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) har räddningsmyndigheten möjlighet att förbjuda användningen av fyrverkerier på områden där användningen kan anses förorsaka särskild fara. Kommunen kan dessutom ställa villkor för användningen av sina markområden. Olika lokala lösningar har redan tagits i bruk på flera håll i Finland. I Norra Österbotten och Päijänne-Tavastland krävs förhandsanmälan för användningen av fyrverkerier, och inom området för Österbottens räddningsverk har det fastställts områden som inte lämpar sig för användning av fyrverkerier, såsom Vasa centrum, Vasklot och Brändö.

Även i Karleby vore det motiverat att utreda möjligheterna att införa lokala begränsningar för användningen av fyrverkerier i tätbebyggda och kulturhistoriskt värdefulla områden. Dessutom bör det utredas om Tankar, som är ett betydande natur- och fågelområde samt ett Natura 2000-område, avgränsas som ett fyrverkerifritt område. Studier har visat att fyrverkerier stör måsar och andra sjöfåglar genom att bland annat öka deras nattliga flygaktivitet och få dem att lämna sina rastplatser.

Vi undertecknade föreslår att
Karleby stad inleder tillsammans med Mellersta Österbottens räddningsverk och vid behov miljömyndigheten en utredning om på vilka grunder man kan införa förbud eller begränsningar för användningen av fyrverkerier för olika områden i Karleby.

I utredningen ska särskilt följande områden undersökas:
- **Karleby centrum och Neristan** med hänsyn till den tätbebyggda och kulturhistoriskt värdefulla miljö,

- **Tankar** med hänsyn till dess status som Natura 2000-område samt dess betydande fågelbestånd och andra naturvärden,
- andra naturskyddsområden och särskilt känsliga områden,
- samt andra områden där användningen av fyrverkerier kan orsaka särskild fara eller särskilda olägenheter.

Samtidigt bör möjligheten att införa ett förhandsanmälnings- eller tillståndsförfarande för privat användning av fyrverkerier samt att begränsa användningen av stadens egna markområden utredas.

Målet är att identifiera de områden i Karleby där användning av fyrverkerier inte är ändamålsenligt med hänsyn till säkerheten, bosättningen, kulturmiljön eller naturvärdena, samt att staden aktivt arbetar för att nödvändiga lokala begränsningar införs. Vi vill att Karleby ska vara en trygg och djurvänlig stad där naturen respekteras även under nyårs- och Veneziadfirandet.”

Bilaga A Undertecknad fullmäktigemotion

Beslut Stadsfullmäktige beslutade anteckna motionen i sitt protokoll och ge den till stadsstyrelsen för behandling.

Stadsstrukturnämnden 21.10.2026 § 151

Beredning arbetarskyddschef Tapio Hakala, kultur- och fritidsdirektör Terho Taarna, stadsmiljödirektör Nina Kujala

Användning av fyrverkerier vid andra tidpunkter än vid nyårsskiftet ska enligt 91 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) samt 63 § i statsrådets förordning om övervakning av tillverkningen och upplagringen av explosiva varor (819/2015) anmälas i förväg till räddningsmyndigheten senast fem (5) dygn innan fyrverkerierna används. Räddningsmyndigheten ska fatta ett skriftligt beslut i ärendet, vilket delges anmälaren. Räddningsmyndigheten kan ställa sådana villkor och begränsningar som är nödvändiga med tanke på säkerheten eller förbjuda användningen.

Enligt 92 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) kan räddningsmyndigheten tillåta användning av fyrverkerier vid vissa tidpunkter eller på vissa platser utan förhandsanmälan till räddningsmyndigheten. Användning av fyrverkerier behöver inte anmälas mellan kl. 18.00 på nyårsafton och kl. 02.00 på nyårsdagen. Användning av fyrverkerier är dock förbjuden då Meteorologiska institutet har utfärdat varning för skogsbrand eller gräsbrand samt vid hård vind.

Information om användningen av fyrverkerier och anmälningsförfarandet publiceras genom kungörelser i områdets officiella tidningar samt på räddningsverkets webbplats. Dessutom

skickas informationen till försäljningsställena för fyrverkerier innan försäljningen inleds.

Anordnande av en fyrverkeriföreställning ska anmälas till polisen före evenemanget via blanketten på polisens webbplats (390/2005, 97 §). Polisen begär utlåtande av räddningsverket i ärendet. Arrangören av fyrverkeriföreställningen ska dessutom lämna in en anmälan till Säkerhets- och kemikalieverket (390/2005, 94 §). Föreställningen får inte genomföras innan Säkerhets- och kemikalieverket har bedömt att kraven uppfylls.

För evenemanget ska en räddningsplan upprättas i enlighet med 16 § i räddningslagen (379/2011) samt 3 § i statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011).

Räddningsverken har rätt att med stöd av 92 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) besluta om fyrverkerifria områden där användning av fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter är förbjuden. Inom de områden som räddningsverket fastställt gäller begränsningar för användningen av fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter i regel både under Veneziaden (sista veckoslutet i augusti mellan kl. 18.00 och 24.00) och under nyårshelgen (31.12 kl. 18.00–1.1 kl. 02.00).

Dessa förbudsområden gäller inte fyrverkeriföreställningar som ordnas vid offentliga evenemang och omfattas av reglerna för evenemangssäkerhet. För sådana fyrverkeriföreställningar ska de anmälningar som krävs lämnas till myndigheterna. Polisen kan dessutom meddela särskilda bestämmelser och begränsningar (390/2005, 97 §).

Fyrverkerifria områden har bland annat fastställts av följande räddningsverk:

- Södra Österbottens räddningsverk (Seinäjoki) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kayttokielto-1
- Södra Karelens räddningsverk (Villmanstrand) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kayton-rajaaminen-lappeenrannan-kaupungin-alueella-2023
- Östra Nylands räddningsverk (Borgå + Sköldvik, Neste + Lovisa kärnkraftverk) https://pelastustoimi.fi/sv/-/forbud-att-avfyra-fyrverkeripjaser-pa-fler-omraden-i-ostra-nyland-fran-8.12
- Kajanalands räddningsverk (Kajana) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kaytto-kajaanin-keskustan-alueella-2025-2026
- Egentliga Tavastlands räddningsverk (Tavastehus) https://www.facebook.com/kantahameenpelastuslaitos/posts/asetamme-h%C3%A4meenlinnan-keskustan-sek%C3%A4-h%C3%A4meen-historiallisen-linnan-alueille-toist/1125641629750549/
- Mellersta Finlands räddningsverk (Jyväskylä) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kayttokielto-jyvaskylan-keskusta-alueella-2

- Lapplands räddningsverk (Levi, Torneå, Kemi) https://pelastustoimi.fi/-/uudenvuoden-ilotulituskiellot-kaksoiskappale-2
- Birkalands räddningsverk (Tammerfors) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kaytto-vuodenvaihteessa-pirkanmaalla-kayttokieltoalue-laajenee
- Egentliga Finlands räddningsverk (Åbo, Reso, Nådendal, Pargas, Nystad, Salo) https://pelastustoimi.fi/sv/-/var-ar-det-forbjudet-att-avfyra-fyrverkerier-

När det gäller fyrverkeriers inverkan på djur finns det numera relativt omfattande forskningsunderlag. Effekterna på djurens välbefinnande är också en av de viktigaste orsakerna till att många kommuner, särskilt i Sverige men även i Finland, har minskat användningen av fyrverkerier eller infört begränsningar. År 2025 publicerade Swedish University of Agricultural Sciences en omfattande översikt, Fireworks and Animals, där det konstaterades att fyrverkerier orsakar rädsla, stress, beteendeförändringar och försämrat välbefinnande hos flera djurarter. Effekter konstaterades hos sällskapsdjur, hästar, produktionsdjur, vilda djur och djurparksdjur. Djurens välbefinnande kan utgöra en betydande bakgrundsfaktor vid bedömningen av behovet av begränsningar. I Finland grundar sig räddningsmyndighetens befogenhet att fastställa fyrverkerifria områden emellertid i första hand på bedömningar av säkerhet och brandrisk, inte på olägenheter för djur. I Sverige har däremot hänsynen till djurens välbefinnande varit en av de centrala orsakerna till att många städer, liksom flera städer i övriga Norden, har övergått till ljus-, laser- eller eldshower i stället för traditionella fyrverkerier.

Stadens möjligheter att begränsa användningen av fyrverkerier är indirekta och begränsade. Staden kan påverka frågan i egenskap av markägare genom att förbjuda eller begränsa användningen på områden som staden äger, såsom parker, torg, idrottsplatser och strandområden, genom användningsvillkor och tillståndsvillkor för evenemang. Genom kommunens miljöskyddsbestämmelser kan föreskrifter meddelas för att förebygga buller och andra miljöolägenheter, vilka räddningsmyndigheten tillämpar vid sitt beslutsfattande. Staden kan även lämna utlåtanden till räddningsverket eller polisen om exempelvis kulturhistoriskt värdefulla områden, naturskyddsområden, evenemang eller andra säkerhetsrisker. För evenemang som ordnas inom stadens område beviljar staden evenemangstillstånd och kan samtidigt ställa villkor för användningen av fyrverkerier.

Användning av fyrverkerier inom tätbebyggda områden bör i första hand tillåtas endast i form av professionellt genomförda fyrverkeriföreställningar som sker under myndighetsövervakning och i enlighet med gällande säkerhetsbestämmelser. Privat användning av raketer och smällare inom tätbebyggda områden bör förbjudas genom att ett fyrverkerifritt område inrättas med stöd av 92 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

Stadsmiljödirektören

Stadsstrukturnämnden beslutar föreslå stadsstyrelsen och vidare stadsfullmäktige att fullmäktige

1. antecknar de åtgärder som vidtagits med anledning av motionen för kännedom

2. anser att motionen är slutbehandlad.

Beslut Stadsstrukturnämnden godkände beslutsförslaget.

Stadsfullmäktige 09.11.2026
39/00.01.06/2026

Stadsdirektören Stadsstyrelsen beslutar föreslå fullmäktige att den

1 antecknar de åtgärder som vidtagits med anledning av motionen för kännedom

2 anser att motionen är slutbehandlad.

Behandling Ledamot Leinonen föreslog under behandlingen att ärendet återremitteras för ny beredning. Ledamöterna Urpilainen, Timonen och Haapasaari understödde förslaget.

Omröstning I den förrättade omröstningen fick förslaget om fortsatt behandling av ärendet 7 röster medan förslaget om återremittering fick 5 röster. Man beslutade fortsätta behandla ärendet.

Bilaga A Röstlängd

Behandling Inga andra förslag lades fram under behandlingen.

Beslut Stadsstyrelsen godkände beslutsförslaget.

Stadsstyrelsen Stadsfullmäktige beslutar

1 anteckna de åtgärder som vidtagits med anledning av motionen för kännedom

2 anse att motionen är slutbehandlad.

Stadsfullmäktige 09.11.2026
39/00.01.06/2026

Stadsstyrelsen Stadsfullmäktige beslutar

1 anteckna de åtgärder som vidtagits med anledning av motionen för kännedom

2 anse att motionen är slutbehandlad.

Beslut